

Вих. № 8004-29/03
Від 29.03.2021 р.

Народному депутату України

Щодо регулювання комісій за еквайринг та інтерчейндж

п. Мезенцевій М.С.

Шановна Маріє Сергіївно!

Користуючись нагодою, висловлюємо Вам свою повагу та бажаємо успіхів у Вашій професійній діяльності.

Незалежна асоціація банків України (далі – НАБУ), як найбільший представник банківського співтовариства, звертається до Вас із наступним.

На сьогодні у Верховній Раді України перебувають на розгляді декілька законодавчих ініціатив, які передбачають законодавче регулювання (обмеження) розмірів комісійних винагород на ринку платіжних послуг, а саме інтерчейндж та комісійної винагороди за послуги еквайрингу (проекти Законів №4178 від 01.10.2020 "Про внесення змін до деяких Законів України щодо комісійної винагороди під час здійснення еквайрингу" та №4178-1 від 15.10.2020 "Про внесення змін до деяких законів України щодо комісійної винагороди за послуги еквайрингової установи (вартості торговельного еквайрингу)", а також депутатські поправки до проекту Закону №4364 від 12.11.2020 "Про платіжні послуги", який готується до другого читання у Парламенті.

Разом з тим, запровадження в Україні законодавчого регулювання зазначених комісій матиме відверто негативні наслідки для розвитку безготівкових платежів та перекреслить багаторічні зусилля учасників ринку та держави щодо розбудови cashless економіки.

1. Комісія інтерчейндж.

Регламентом 2015/751 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2015 року про міжбанківські комісійні збори за платіжні операції встановлені обмеження комісії інтерчейндж. Але, за досвідом країн Європи, примусове зниження комісії інтерчейндж мало негативні наслідки:

- підвищення тарифів на банківські послуги для користувачів платіжних карток;
- згорання програм лояльності, які стимулювали користувачів платіжних засобів до безготівкових розрахунків;
- скорочення інвестицій у розвиток банківської інфраструктури та безпеки платежів.

Крім того, як свідчать результати дослідження (Edgar, Dunn & Company, Interchange Fee Regulation Impact Assessment Study, January 2020), зниження комісії інтерчейндж не призвело до очікуваного зниження цін на товари для споживачів, а витрати невеликих торговців скоротились не суттєво, натомість бенефіціарами скорочення комісій інтерчейндж стали великі торгові компанії.

Тобто, якщо коротко описати ефект від регулювання розміру комісії інтерчейндж у Європі – зросли прибутки великих торгових компаній (мереж), також зросли витрати споживачів.

Наразі, нема жодних підстав очікувати, що в Україні ефект від обмеження комісій інтерчейндж буде іншим.

Як і в світі загалом, в Україні за рахунок комісій інтерчейндж покривається частина витрат на емісію та обслуговування платіжних карт, фінансуються програми лояльності для споживачів та інвестиції у платіжну інфраструктуру. При цьому лідируючі міжнародні платіжні системи заявили про плани поступового скорочення комісій інтерчейндж.

Підкреслимо, плата інтерчейндж на сьогодні є основним джерелом "карткового" доходу для банків – емітентів платіжних карток. Завдяки інтерчейндж клієнти можуть не платити за випуск карток, а також за кредитні кошти протягом грейс-періоду до півтора-двох місяців.

Радикальне і швидке скорочення цього джерела доходу змусить банки перекладати витрати, пов'язані з випуском та обслуговуванням карток, на своїх клієнтів – **споживачів фінансових послуг, для яких будуть підвищені або запроваджені додаткові комісії. При цьому буде скорочуватись кількість активних платіжних карток та асортимент пропонованих споживачам послуг.**

2. Комісія за еквайринг.

Ринок еквайрингу в Україні є високо-конкурентним, на ньому присутні багато незалежних один від одного гравців. Отже ціни на цьому ринку утворюються ринковим шляхом і є економічно обґрунтованими (гравці із завищеними цінами втрачають покупців/клієнтів, несуть втрати).

Цінові обмеження на ринках із високою конкуренцією призводять до:

- зменшення кількості пропозицій;
- дефіциту;
- зниження якості товарів/послуг.

Саме тому у світі не практикується обмеження комісій за еквайринг, навіть у країнах, де законодавчо регулюється розмір комісій інтерчейндж.

Якщо комісії за еквайринг будуть законодавчо обмежені, банки-еквайри не отримуватимуть достатньо доходів для покриття своїх витрат, фінансування інвестицій у розвиток еквайрингових мереж та нові технології.

Наслідком такого регулювання стане те, що банки будуть змушені оптимізувати і згортати еквайрингові мережі, як згортають сьогодні мережі фізичних відділень, скорочувати кількість POS-терміналів у торгових точках, навіть припиняти обслуговування певних торгових підприємств.

У підсумку, ми все частіше стикатимемось із неможливістю розрахунку за придбані товари чи послуги картою.

Слід також враховувати, що за рівнем проникнення мережа POS-терміналів Україна все ще значно відстає від європейського ринку. Так, за даними дослідження World Cash Report (2018, by G4S Cash Solutions), у країнах Європи на 100 тисяч населення у 2015 році приходилось близько 2300 POS-терміналів (при середньосвітовому рівні трохи більше 1200 POS-терміналів). В Україні ж цей показник не перевищує 900 терміналів на 100 тисяч людей.

Для підтримки високих темпів розвитку та ліквідації відставання необхідні стабільні умови ведення бізнесу та висока конкуренція (і це справедливо не тільки для даного ринку). Натомість **запровадження цінового регулювання пригальмує розвиток нашого ринку, драйвером якого є саме банки, та призведе до консервації відставання від ринків більш розвинених країн.**

У зв'язку з викладеним просимо Вас як автора одного із наведених вище законопроектів дослухатися до аргументів банківської спільноти та сприяти відхиленню законопроектів №4178 від 01.10.2020 та №4178-1 від 15.10.2020, а також відповідних

депутатських поправок до законопроекту №4364 від 12.11.2020 та інших ініціатив, спрямованих на запровадження цінових обмежень на ринках платіжних послуг.

Сподіваємось на плідну подальшу співпрацю.

З повагою

Виконавчий директор

Олена Коробкова

Вик: Дмитро Глінський
(050)332-45-10 d.glinsky@nabu.org.ua